

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

В.І.Отенко

Інновації та підприємництво в ІТ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **12 «Інформаційні технології»**
Спеціальність **126 «Інформаційні системи та технології»**
Освітній рівень **другий (магістерський) рівень**
Освітня програма **усі освітні програми**

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувача кафедри
інформаційних систем

Ушакова Ірина Олексіївна

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри інформаційних систем

Протокол № 1 від 30.08.2019 р.

Розробники:

Плоха Олена Борисівна, доцент кафедри інформаційних систем

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: Умови господарювання сучасних підприємств висувають нові завдання перед їх керівництвом. Усе більшого розвитку набуває малий та середній бізнес, що вимагає нових знань, насамперед, щодо маркетингових, операційних та організаційних аспектів підприємництва, особливо в сфері інформаційних технологій.

У зв'язку з розвитком комп'ютерних інформаційних систем і технологій виникає необхідність застосування нових форм та підходів щодо розвитку інноваційного бізнесу саме у сфері інформаційних технологій. Перехід від аутсорсингової та сервісної моделі бізнесу до продуктової потребує від менеджменту сучасних вітчизняних ІТ-компаній нових креативних підходів щодо провадження моделей інноваційного підприємництва.

Актуальність та необхідність вивчення дисципліни зумовлена як процесами інтеграції України у світове співтовариство, так і необхідністю подальшого розвитку інформаційного суспільства. У середовищі професійних кадрів відчувається гостра нестача інноваційних підходів до підприємництва. Практична спрямованість навчальної дисципліни «Інновації та підприємництво в ІТ» зумовлена потребою в опануванні світового досвіду розробки, аналізу, впровадження та управління інноваційними ідеями в сфері розробки інформаційних систем та програмного забезпечення.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів підприємницького мислення та навичок щодо просування інновацій та їх обґрунтування, а саме:

- вивчення основних закономірностей поширення інновацій на ринках, способів просування інновацій;
- формування умінь виявлення існуючих і потенційних запитів споживачів, можливостей створення цінностей для споживача з урахуванням особливостей життєвого циклу продукту;
- формування умінь проведення сегментації ринку, вибору цільових сегментів і позиціонування інноваційного продукту;
- формування умінь розробки бізнес-моделі для інноваційного продукту;
- набуття навичок, необхідних для постановки і практичного вирішення завдань поширення інновацій, розробки та обґрунтування маркетингових, організаційних, операційних та фінансових аспектів бізнес-плану для ІТ-інновації.

Курс	1 М	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	12
	практичні	28
Самостійна робота		110
Форма підсумкового контролю	іспит	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Розробка та впровадження ІС	ІТ інфраструктура
Управлінські ІС та сховища даних	Управління ІТ-проектами
Управління архітектурою підприємства	Безпека ІС

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність застосувати креативне підприємницьке мислення для вирішення технологічних проблем та бізнес-завдань	Використовувати сучасні підходи щодо генерацій інноваційних ідей
Здатність до розробки бізнес-моделі	Використовувати технології щодо обґрунтування інноваційної бізнес-ідеї
Здатність до розробки бізнес-плану	Обґрунтовувати маркетингові, організаційні, операційні та фінансові аспекти бізнес-плану інноваційного продукту

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи підприємництва та підходи щодо розробки інноваційних ідей

Тема 1. Вступ до інновації та підприємництва

Поняття та типи інновацій. Інноваційні підприємства та інноваційне підприємництво. Поняття «підприємець» та «підприємництво». Персональні характеристики та професійні навички сучасного підприємця. Огляд законодавства, що регулює підприємницьку діяльність. Ідентифікація поняття «інноваційні інформаційні продукти та послуги» та «інформаційний ринок». Визначення кон'юнктури ринку. Основні принципи та функції формування і функціонування інформаційного ринку, передумови виникнення та фактори, що сприяють його розвитку.

Тема 2. Підприємницьке мислення, навички впровадження інновацій та розв'язання творчих проблем

Аспекти підприємницького процесу. Підприємницьке мислення. Етика та соціальна відповідальність підприємців. Роль підприємництва в економічному розвитку. Еволюція продукту. Моделі підприємницької поведінки. Види організаційно-правових форм бізнесу. Класифікація організаційних форм інформаційного бізнесу. Класифікаційні групування підприємств інформаційного бізнесу, притаманні інформаційній сфері. Засновники інформаційної компанії та їх функції.

Тема 3. Генерація та розробка бізнес-ідей

Поняття «інноваційна бізнес-ідея». Розвиток креативності – підходи та техніки. Процеси генерації, аналізу, відбору та шліфування бізнес-ідей. Розробка бізнес-моделі для інноваційної ідеї. Огляд існуючих підходів до бізнес-моделювання.

Тема 4. Розробка бізнес-моделі Канвас

Бізнес-модель «Канвас»: переваги та недоліки, розділи та правила побудови. Характеристика блоку «Сегменти споживачів». Характеристика блоку «Ціннісна пропозиція». Характеристика блоку «Канали розподілу». Характеристика блоку «Технології клієнтських відносин». Характеристика блоку «Потоки доходів». Характеристика блоку «Ключові ресурси». Характеристика блоку «Ключові види діяльності». Характеристика блоку «Ключові партнери». Характеристика блоку «Структура витрат».

Змістовий модуль 2. Обґрунтування ключових аспектів розробки та реалізації інноваційної бізнес-ідеї

Тема 5. Розробка бізнес-плану інноваційного проекту

Відмінність бізнес-моделі від бізнес-плану. Огляд існуючих підходів до бізнес-планування. Розділи бізнес-плану. Особливості розробки бізнес-плану для інноваційної ідеї. Збір вихідної інформації для розробки проекту. Визначення потреби у інноваціях. Прогнозування ємності ринку інноваційного продукту на прикладі ІТ-продуктів та послуг.

Опрацювання юридичних питань, пов'язаних з реалізацією проекту. Маркетинговий аналіз. Розробка технічної частини проекту. Операційний аналіз. Фінансовий аналіз. Аналіз ризиків.

Тема 6. Обґрунтування маркетингових аспектів інноваційного підприємництва

Зміст маркетингових досліджень ринку та її особливості при дослідженні ринку інноваційних ІТ-продуктів та послуг. Система маркетингової інформації. Система аналізу маркетингової інформації. Маркетингове інформаційне середовище. Технологія проведення маркетингових досліджень ринку інновацій: організаційні аспекти. Організація маркетингових досліджень з використанням комп'ютерних технологій оброблення інформації. Інформаційна технологія розв'язання задач з дослідження ринку та попиту на інноваційні товари. Інформаційна технологія розв'язання задач з управління рекламною діяльністю щодо просування ІТ-продуктів та послуг на ринок. Життєвий цикл ІТ-продуктів. Характеристика основних етапів типового життєвого циклу інноваційного. Переважні типи споживачів на окремих етапах життєвого циклу ІТ-продуктів. Особливості життєвого циклу інформаційних продуктів і послуг. Структура маркетингового плану в межах бізнес-плану.

Тема 7. Обґрунтування організаційних аспектів інноваційного підприємництва

Загальні вимоги до змісту установчих документів товариств. Порядок державної реєстрації підприємництва. Визначення стратегічних потреб в інформаційних продуктах і послугах. Підготовча стадія: прийняття рішення про підприємницьку діяльність на основі IT-ідеї; визначення цілей підприємницької діяльності, розробка стратегії розвитку підприємства; вибір організаційно-правової форми підприємництва; вибір місця розташування підприємства. Установча стадія: визначення складу засновників; визначення величини початкового капіталу; розробка назви підприємства, підготовка установчих (засновницьких) документів; реєстрація підприємства; оформлення атрибутів підприємства. Організаційна стадія: організація управління підприємством; формування мереж постачання ресурсів і реалізації продукції; підбір персоналу; організацію виробничого процесу. Структура організаційного плану в межах бізнес-плану.

Тема 8. Обґрунтування виробничих (операційних) аспектів інноваційного підприємництва

Обґрунтування головних завдань плану ресурсного забезпечення. Визначення основних видів ресурсів для створення інноваційного IT-продукту та прогнозування потреби у них. Обґрунтування потреби у технологіях, необхідних для створення інноваційного IT-продукту. Обґрунтування потреби у обладнанні та програмному забезпеченні, розрахунки витрат, пов'язаних з придбанням або орендою обладнання, програмного забезпечення та приміщень; інформація щодо строків служби та амортизаційних відрахувань. Обґрунтування потреби у персоналі, оцінка рівня кваліфікації персоналу. Використання MS Project Expert для визначення ресурсного забезпечення реалізації інноваційного проекту. Структура операційного плану в межах бізнес-плану.

Тема 9. Обґрунтування фінансових аспектів інноваційного підприємництва

Аналіз впливу фактору витрат на загальну суму фінансування інноваційного проекту. Розрахунок та аналіз основних фінансових показників за інноваційним IT-проектом. Проведення аналізу чутливості IT-проектів. Визначення особливостей розробки фінансового плану в межах бізнес-плану: наявність конкретного переліку фінансових документів стандартної форми з єдиною методикою розрахунків відповідних показників; наявність фінансових планів; узгодженість з іншими розділами бізнес-проекту; доцільність опрацювання кількох сценаріїв розвитку подій; достовірність інформації й фінансових розрахунків, а також пояснення відхилення фінансових показників від середньогалузевих. Підготовка плану діяльності IT-підприємства у Project Expert. Порівняльна характеристика пакетів Project Expert і Prime Expert.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні,

семінарські, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

Розуміння та ступінь засвоєння теоретичного матеріалу та здатність його коментувати та обґрунтовувати; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних та групових завдань; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни «Інновації та підприємництво в ІТ» і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається з 3 практичних завдань (двох діагностичних та одного евристичного).

Практичні завдання передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця та дозволяють діагностувати рівень підготовки і компетентності студента з навчальної дисципліни «Інновації та підприємництво в ІТ». Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни. Розподіл балів за тижнями згідно технологічної карти подано в табл.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модулю		лекції	активна участь у виконанні практичних завдань	захист практичних	колоквіум	усього
Тема 1	1 тиждень	1	1			2
	2 тиждень		1			1
Тема 2	3 тиждень	1	1			2
	4 тиждень		1	5		6
Тема 3	5 тиждень	1	1		7	9
	6 тиждень		1			1
Тема 4	7 тиждень	1	1			2
	8 тиждень		1	5		6
Тема 5	9 тиждень	1	1			2
	10 тиждень		1			1
Тема 6	11 тиждень	1	1			2
	12 тиждень		1	5		6
Тема 7	13 тиждень	1	1			2
	14 тиждень		1			1
Тема 8	15 тиждень	1	1		7	9
	16 тиждень		1	5		6
Тема 9	17 тиждень	1	1			2
Іспит						40
Усього		9	17	20	14	100

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведеною в табл.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Osterwalder A. Value Proposition Design / A. Osterwalder, Y. Pigneur, A. Smith, G. Bernarda, P. Papadacos. – New Jersey, IL, USA: John Wiley & Sons Inc., 2014. – 323 p.
2. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посібник / Ю. М. Бажал [та ін.]; ред. Ю. М. Бажал. – К.: Пульсарі, 2015. – 278 с.
3. Шерер Й. Техніки креативності: як в 10 кроків знайти, оцінити і втілити ідею / Йіри Шерер; (пер. з нім. О. Глянсснер). – М.: СмартБук. 2010. – 136 с.

Додаткова

4. Бланк С., Дорф Б. Стартап. Настольная книга основателя / С. Бланк, Б. Дорф. – Альпіна Паблишер, 2015. – 616 с.
5. Гой І.В. Підприємництво: навчальний посібник / І. В. Гой, Т.П. Смелянська; Хмельницький нац. ун-т. – К.: Центр учбової літ., 2013. – 368 с.
6. Кавасаки Г. Стартап: 11 мастер-классов от экс-евангелиста Apple и самого дерзкого венчурного капиталиста Кремниевой долины / Г. Кавасаки; пер. с англ. Е. Корюкиной, предисл. Д. Яна. – М.: ООО «Юнайтед Пресс», 2010. – 254 с
7. Кочубей Р.В. Предпринимательские структуры в изменяющейся среде. Проблемы адаптации: Монографія / Р.В. Кочубей. – Суми: Університетська книга, 2015. – 134 с.
8. Савченко О.І. Інноваційне підприємництво та бізнес-планування: навч.-метод. посібник / О.І. Савченко, Р.О. Нестеренко, Р.О. Побережний; дар. О. І. Савченко; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Х.: Щедра садиба плюс, 2015. – 160 с.
9. Скрипко Т.О. Інноваційний менеджмент: підручник / Т.О. Скрипко. – К. : Знання, 2011. – 423 с.

10. Фрайд Д. Rework. Бизнес без предрассудков / Д. Фрайд, Х.Д. Хайнемайер. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2012. – 208 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

11. Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Інновації та підприємництво в ІТ» – Режим доступу: <https://www.moodle.hneu.edu.ua/course/view.php?id=32>